

Grzegorz Gołembski

1947–2025

Pasją Profesora Grzegorza Gołembskiego była turystyka, zarówno w naukowym, ekonomicznym, jak też praktycznym, krajoznawczym wymiarze. Wierność tej pasji przełożyła się na wybitny dorobek naukowy i dydaktyczny, czego efektem jest autorstwo kilkuset prac naukowych, wypromowanie kilku pokoleń badaczy, a przede wszystkim wkład w powstanie znanej w środowisku naukowym tzw. poznańskiej szkoły badań nad turystyką. Profesor Grzegorz Gołembski zbliżał naukowców krajów Europy Środkowo-Wschodniej z Zachodem w okresie transformacji gospodarczej, łączył środowisko akademickie z branżą turystyczną, zainicjował i wypromował nowy kierunek studiów: gospodarka turystyczna, a jego wkład w rozwój badań nad turystyką i w edukację stanowi dziedzictwo dla nauki, społeczeństwa i gospodarki.

Grzegorz Gołembski urodził się 24 maja 1947 roku w Poznaniu. Ukończył VIII Liceum Ogólnokształcące i w roku 1965 podjął studia na Wydziale Handlowo-Towaroznawczym w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. W 1969 roku uzyskał tytuł magistra ekonomii i rozpoczął pracę naukową, dołączając do zespołu badaczy zatrudnionych w kierowanym przez prof. Zbigniewa Zakrzewskiego Instytucie Ekonomiki Obrotu Towarowego. W 1970 roku rozpoczął studia doktoranckie, które zakończył obroną rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Znaczenie ruchu turystycznego dla działalności handlu detalicznego*, przygotowanej pod kierunkiem doc. dr. Ryszarda Gałęckiego. Na podstawie tej pracy Rada Wydziału Handlowo-Towaroznawczego WSE nadała mu stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych. W 1973 roku była to jedna z pierwszych w Polsce rozpraw doktorskich poświęconych ekonomicznym zagadnieniom rozwoju turystyki.

Zainteresowania naukowe Grzegorza Gołembskiego koncentrowały się wokół problematyki efektywności procesów gospodarczych w turystyce, co w tamtym okresie wymagało otwartości, odwagi i nowego spojrzenia w poszukiwaniach badawczych. Rozważania na temat roli rynku w procesach gospodarczych związanych z turystyką doprowadziły młodego badacza do nowatorskich w warunkach ówczesnej Polski stwierdzeń dotyczących uwarunkowań wprowadzania marketingu. Rozwijanie tych poszukiwań zaowocowało rozprawą habilitacyjną *Warunki zastosowania marketingu w turystyce w gospodarce centralnie planowanej*. Na jej podstawie po kolokwium

w 1981 roku Rada Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Akademii Ekonomicznej w Poznaniu przyznała Grzegorzowi Gołębskiemu stopień naukowy doktora habilitowanego. Docent Grzegorz Gołębski poza pracą na Akademii Ekonomicznej w latach 1983–1988 prowadził badania w poznańskim oddziale Instytutu Turystyki, będąc kierownikiem Zakładu Ekonomicznych Problemów Turystyki. W Instytucie Turystyki był członkiem Kolegium Wydawniczego odpowiedzialnym za publikacje o charakterze ekonomicznym, członkiem Rady Naukowej Instytutu Turystyki, Rady Programowej i redaktorem kwartalnika „Problemy Turystyki”.

Bardzo dużą rolę w pracy naukowej Grzegorza Gołębskiego odegrało powierzenie Instytutowi Turystyki koordynacji badań naukowych w ramach Centralnego Programu Badań Podstawowych „Turystyka jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego”. Był to pierwszy przypadek takiego skoncentrowania badań naukowych w zakresie turystyki, dającego możliwość zintegrowania całego środowiska naukowego.

Grzegorz Gołębski już w latach 80. ubiegłego wieku włączył się w nurt międzynarodowych prac badawczych i prowadził badania, współpracując z ośrodkami w Wiedniu, Bredzie, Rzymie i USA. Począwszy od 1983 roku, zaangażował się we współpracę z podmiotami gospodarczymi, co zaowocowało przeprowadzeniem badań empirycznych, głównie w przedsiębiorstwach. W tym czasie opracowywał raporty na zlecenie Głównego Komitetu Turystyki (GKT), przedsiębiorstwa Orbis oraz Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Konsekwencją zaangażowania we współpracę z otoczeniem gospodarczym i praktycznej aplikacji rozwiązań z opracowań naukowych było powołanie Grzegorza Gołębskiego w skład Zespołu Ekspertów GKT zajmującego się kształtowaniem systemu ekonomiczno-finansowego w turystyce i powierzenie mu funkcji przewodniczenia II Podkomisji Ekspertów przy tym zespole.

Współpraca ta zaowocowała szerszą działalnością w zakresie rozwoju rynku turystycznego. W 1988 roku Grzegorz Gołębski założył Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe „Progres”, którego jednym z działań był rozwój zagranicznej turystyki przyjazdowej, przede wszystkim z Wielkiej Brytanii. W latach 1992–1994 był współwłaścicielem firmy BGM, pełniącej funkcję przedstawicielstwa targów berlińskich w Polsce, natomiast od 1994 roku był dyrektorem naczelnym i prokurentem firmy D.C. Design East należącej do kapitału amerykańskiego. Funkcję dyrektora od 1995 roku łączył ponownie z pracą naukową – najpierw na stanowisku adiunkta, a od 1996 roku na stanowisku profesora Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

We wrześniu 1999 roku Profesor Grzegorz Gołębski przejął od prof. Ryszarda Gałęckiego kierowanie Katedrą Turystyki. Ukształtował jej rozpoznawalny profil naukowy, wyznaczony przez dwie równoległe specjalizacje: zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym oraz regionalne aspekty rozwoju turystyki. Przedsiębiorstwu jako podstawowemu ogniwiu systemu podaży turystycznej poświęcił książkę *Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce wolnorynkowej* (Wydawnictwo AE, Poznań 1997 i 1998).

W ramach badań nad związkami turystyki z gospodarką przestrzenną Profesor Grzegorz Gołębski od 1997 roku kierował zespołem badawczym Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, będącym członkiem konsorcjum, które wygrało przetarg na realizację tematu finansowanego z funduszy PHARE zatytułowanego „Analiza stanu istniejącego i możliwości rozwoju turystyki oraz badania marketingowe turystyki przyjazdowej w regionach przygranicznych”. Na podstawie tych badań powstała pod redakcją Grzegorza Gołębskiego książka *Regionalne aspekty rozwoju turystyki* (PWN, Warszawa–Poznań 1999). W 1999 roku decyzją Komitetu Badań Naukowych uruchomiony został pod jego kierownictwem grant badawczy „Turystyka jako czynnik rozwoju regionalnego w województwach nadmorskich”. Efektem tych prac stała się monografia zbiorowa zatytułowana *Metody stymulowania rozwoju turystyki w ujęciu przestrzennym* (AE, Poznań 2002).

Zaangażowanie Profesora Grzegorza Gołębskiego w realizację problematyki regionalnej przejawiało się również w kierowaniu pracami w zakresie problemów rozwoju turystyki w strategii rozwoju województwa wielkopolskiego w latach 1999–2000. W 2000 roku, w 35-lecie pracy naukowej, Grzegorz Gołębski otrzymał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tytuł naukowy profesora.

W dalszej pracy w roli kierownika Katedry Turystyki istotna w badaniach naukowych okazała się kilkuletnia (2002–2009) współpraca naukowa z Katedrą Zarządzania Strategicznego, Marketingu i Turystyki Uniwersytetu w Innsbrucku (Austria) (Institut für Strategisches Management, Marketing und Tourismus, Universität Innsbruck). W jej ramach Profesor Grzegorz Gołębski pełnił funkcję koordynatora badań ze strony polskiej. Ważnym efektem kompleksowych badań dotyczących ekonomicznych uwarunkowań i skutków rozwoju turystyki i współpracy z badaczami najważniejszych ośrodków naukowych w Polsce było wydanie przez Wydawnictwo Naukowe PWN pod redakcją Grzegorza Gołębskiego monografii zatytułowanej *Kompendium wiedzy o turystyce* (2002 i 2009).

Profesor Grzegorz Gołębski był pomysłodawcą i inicjatorem Gremium Ekspertów Turystyki, którego pierwsza edycja odbyła się w 2003 roku z okazji 30-lecia Katedry Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Zarówno wtedy, jak i obecnie Gremium gromadzi wielu wybitnych naukowców, przedstawicieli świata biznesu, organizacji turystycznych oraz organów rządowych i samorządowych i jest nie tylko cykliczną konferencją, ale też ważnym wydarzeniem integrującym świat nauki i praktyki gospodarczej w zakresie rozwoju turystyki. Profesor był także pomysłodawcą drugiego cyklicznego wydarzenia naukowego – Ogólnopolskiej Konferencji Katedr i Instytutów Turystyki i Rekreacji Państwowych Szkół Wyższych, które stało się forum wymiany doświadczeń badaczy turystyki reprezentujących różne dyscypliny naukowe.

Wyjątkowa była międzynarodowa aktywność Profesora Grzegorza Gołębskiego. Jego wizyty zagraniczne zintensyfikowały się po przyjęciu w 1987 roku w poczet

członków Międzynarodowego Stowarzyszenia Naukowych Ekspertów Turystyki AIEST (Association Internationale D'Experts Scientifiques du Tourisme) z siedzibą w Sankt Gallen w Szwajcarii – najstarszego międzynarodowego stowarzyszenia naukowców i praktyków w dziedzinie turystyki. W 2000 roku Profesor został członkiem stowarzyszenia Tourism and Travel Research Association, a w 2005 roku, podczas 40. spotkania w belgijskiej Brugii – członkiem międzynarodowej organizacji naukowej Tourist Research Center (TRC), która organizuje coroczne spotkania poświęcone zagadnieniom metodologicznym w badaniach nad turystyką. Aktywność międzynarodowa Profesora obejmuje liczne wystąpienia na międzynarodowych konferencjach i kongresach naukowych oraz wymianę naukową. Zapraszał do Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu najwybitniejszych badaczy zajmujących się ekonomicznymi problemami turystyki i prowadził z nimi wspólne badania. Z wieloma z nich łączyła Profesora szczerą przyjaźń, a nawet wyjazdy turystyczne.

Działalność naukowa Profesora Gołębskiego zaowocowała kilkuset publikacjami naukowymi, a także została uhonorowana licznymi nagrodami. Otrzymał między innymi Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Medal Edukacji Narodowej, Odznakę Honorową za Zasługi dla Turystyki od Ministra Sportu i Turystyki oraz Ministra Gospodarki, a także Odznakę Honorową Zarządu Województwa Wielkopolskiego i dyplom Ministra Sportu i Turystyki za Wybitne Osiągnięcia Dydaktyczne.

Działalność Profesora Grzegorza Gołębskiego odzwierciedla też troskę o kształcenie kadr dla sektora gospodarki związanej z rozwojem turystyki. W pracy ze studentami przywiązywał dużą wagę do przekazywania wiedzy i rozwijania umiejętności dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Dzięki jego inicjatywie w 2009 roku Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu wystąpił z wnioskiem do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o prowadzenie studiów na unikatowym kierunku gospodarka turystyczna.

Odejście na emeryturę w 2017 roku nie przerwało aktywności naukowej i dydaktycznej Profesora. Swoje doświadczenie i wiedzę przekazywał na wykładach i seminariach w Wyższej Szkole Bankowej (2021–2025) i na Uniwersytecie Zielonogórskim (2017–2020). Wcześniej Profesor związany był z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Sulechowie (2007–2017), w której pełnił funkcję dyrektora Instytutu Turystyki i Rekreacji. Zajęcia dydaktyczne prowadził również w Wyższej Szkole Hotelarstwa, Gastronomii i Turystyki w Warszawie (1996–2007).

Podczas kariery zawodowej Profesor Grzegorz Gołębski był promotorem kilkuset prac magisterskich i dyplomowych oraz 15 prac doktorskich. Jego troska o młode kadry nie kończyła się na procesie przygotowywania prac awansowych. Uważał, że miarą wielkości profesora jest nie tyle jego dorobek, ile to, jaką kadrę potrafi wypromować i wychować. Zawsze wspierał swoich podopiecznych, zachęcał ich do wysiłku, inspirował do badań. Był nieocenionym nauczycielem, mentorem i mistrzem. Potrafił każdego wzmocnić i zainspirować do działania. Wspierał pracowników w roz-

woju naukowym i osobistym, uczył wytrwałości, dociekliwości i uwzględniania szerszej perspektywy.

Praktyczne zainteresowanie turystyką przejawiało się w podejmowaniu wymarzonych podróży i ich samodzielnej organizacji. Jednym ze spełnionych marzeń Profesora była podróż dookoła świata, a inne obejmowały prawie wszystkie kontynenty. Fascynował się Azją i Ameryką Południową, w poszukiwaniu polskich śladów wybrał się na Syberię i w okolice jeziora Bajkał, a w Nepalu, oprócz standardowego poznawania historii i kultury kraju, pokonał trudy trekkingu dookoła Annapurny. Wykorzystując swoją wiedzę i doświadczenie, zorganizował wyprawę po Ameryce Południowej, gdzie zwiedził Peru, Boliwię, Chile, Argentynę i Brazylię. Opowieściami z podróży chętnie dzielił się ze studentami, współpracownikami i przyjaciółmi. Profesor Grzegorz Gołębski był miłośnikiem poznawania ludzi i świata, indywidualistą, który spędzając większość czasu wśród ludzi, uwielbiał samotne wędrówki. Wykazywał zamiłowanie do przyrody, regionu, a także literatury pięknej, geografii i historii Polski. Przygody i refleksje z podróży zawarł w dwóch tomach autobiograficznej opowieści *Przez życie i świat* (Proksenia, Kraków 2019 i 2023), która opowiada o wytrwałości, przyjaźni, ciężkiej pracy, sukcesach naukowych i zrealizowanych marzeniach.

Profesor Grzegorz Gołębski zmarł 28 maja 2025 roku w Poznaniu. Jest pochowany na Cmentarzu Górczyńskim w Poznaniu.

Agnieszka Niezgoda

Justyna Majewska